

Asikkalan kunnan lukutaitostrategia

HYVOLTK 05.03.2025 § 19

Opetushallituksen Lukuliikkeen koordinoimana tehty Kansallinen lukutaitostrategia 2030 muistuttaa, että monipuolinen lukutaito on turvallisen yhteiskunnan, toimivan demokratian ja tasa-arvon perusta. Kaikilla on oikeus lukutaitoon ja sen vahvistamiseen, mutta koska lukutaidon erityymistä tapahtuu jo perusopetuksen aikana ja heikosti lukevien määrä on erityisesti nuorten keskuudessa lisääntynyt, tarvitaan konkreettisia keinoja suunnan kääntämiseksi. Lukutaitostrategian visio ”Suomi maailman lukutaitoisin maa 2030” tavoittelee yhteiskuntaa, jossa lukutaidon merkitys tunnustetaan kaikilla aloilla ja jokainen voi saada vahvistusta lukutaidolle läpi elämänsä. Lukutaito on hyvinvoinnin ja kaiken oppimisen perusta. (Kansallinen lukutaitostrategia 2030)

Kuntatason lukutaitotyön kehittämistä ohjaamaan on laadittu Lukeva kunta 2030 -ohjelma, joka kannustaa kuntia luomaan paikallisen lukutaitostrategian. Tavoitteena on, että kaikenikäiset kuntalaiset tunnistavat lukutaidon merkityksen ja voivat vahvistaa omaa monilukutaitoaan (monilukutaitoon sisältyy perinteisen luku- ja kirjaoitustaidon lisäksi myös esimerkiksi medialukutaito ja visuaalinen lukutaito). Toimenpide-ehdotuksissa huomioidaan esimerkiksi eri hallinnonalojen suunnitelmallinen yhteistyö (keskeisessä osassa kirjasto, varhaiskasvatus ja koulut) ja lukutaitotyön näkyväksi tekeminen erilaisissa kunnan asiakirjoissa.

Kansallisen lukutaitostrategian suuntaviivoihin kuuluvat

1. lukutaitotyön rakenteiden luominen ja vahvistaminen
2. monilukutaito-osaamisen vahvistaminen
3. lukemaan innostaminen ja lukutaidon monipuolistaminen

Asikkalassa olisi tärkeää saada koottua yhteen hyvä työ, jota jo tehdään ja saada se kunnassa paremmin näkyväksi. Samalla vahvistetaan ja kehitetään eri toimijoiden tavoitteellista yhteistyötä. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut kokoaa yhteistyössä kasvatus- ja opetuspalveluiden kanssa lukutaitotyöryhmän, joka alkaa viedä prosessia eteenpäin.

Valmistelija	Kirjasto- ja kulttuurijohtaja Kairimo Tanja
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Kettunen Matti
Päätösehdotus	Asikkalan kuntaan laaditaan paikallinen lukutaitostrategia
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.

Opetushallitus asetti haettavaksi keväällä 2025 valtionavustuksen hankkeille, jotka pyrkivät edistämään kansallisen lukutaitostrategian suuntaviivojen ja toimenpiteiden toteutumista. Asikkala, Padasjoki ja Sysmä hakivat lukutaitostrategiatyöhön yhdessä avustusta. Varsinaisena hakijakuntana toimi Padasjoen kunta ja asiaa veivät eteenpäin kuntien kirjastonjohtajat.

Yhteistä lukuvoimaa: Asikkala, Padasjoen ja Sysmän lukutaitostrategiat – hanke sai valtionavustusta 35 050 €.

Jo aiemmin Asikkalassa päätettiin tehdä kuntaan oma lukutaitostrategia (HYVOLTK 05.03.2025 §19) ja tämä työ pystytään nyt toteuttamaan kolmen kunnan yhteistyöhankkeessa, johon palkataan lukutaitokoordinaattori edistämään kuntien lukutaitotyötä. Avustuksen käyttöaika on 03.06.2025 - 31.12.2026 ja sitä hallinnoi Padasjoen kunta.

Yhteistyössä on hankkeen alussa seuraavia tavoitteita:

- seudullinen lukutaitotyön yhteistyöverkosto: vaikka jokaisessa kunnassa toimii jatkossa oma lukutaitoverkosto, kuntakohtaiset strategiat suunnitellaan seudullisena yhteistyönä, jota on tarkoitus jatkaa myös hankkeen jälkeen.
- yhteinen lukutaitokoordinaattori ja yhteinen ohjaus
- moniammatillinen hankeryhmä ja seurantaryhmä
- lukutaitotyön sisällöllinen kehittäminen
- yhteinen arviointi ja seuranta
- yhteisten materiaalien ja mallien käyttö ja kehittäminen
- kuntien välinen koulutusyhteistyö

Hanke laatii kolmelle kunnalle erilliset lukutaitostrategiat, jotka vahvistetaan kunnissa osaksi pysyvää lukutaitotyön linjausta. Asikkalan, Padasjoen ja Sysmän lukutaitostrategiat ohjaavat, selkeyttävät, vakiinnuttavat ja vahvistavat moniammatillista eri ikäisille kohdentuvaa lukutaitotyötä sekä lukutaitotyön riittävää resurssointia. Hankekoordinaattori selvittää lukutaitotyön kuntakohtaiset tarpeet ja mahdollisuudet. Toimintaa ohjaa moniammatillinen hankeryhmä, jossa edustettuina ovat lukutaitotyöhön osallistettavat kunnan toimijat sekä muu yhteistyöverkosto. Hanke tukeutuu hakijakuntien seudulliseen yhteistyöhön, mikä auttaa arvioimaan ja seuraamaan sekä kehittämään lukutaitotyötä hankkeen jälkeen. Kuntayhteistyö luo puitteet henkilöstön lukutaitotyön koulutukseen.

Kustannusten jakautuminen:

Hankekoordinaattorin (n. 10 htkk) palkkakustannukset sekä matka- yms. kuluja katetaan hankerahoituksella. Työtilat järjestää se kunta, josta käsin hankekoordinaattori työskentelee. Hankeryhmän (kirjastonjohtajat) työ on omavastuuosuutta (20 %). Mikäli omavastuuosuuteen sisällytetään esimerkiksi hankekoordinaattorin matkakuluja, Asikkalan osalta (1/3) kirjasto vastaa niistä omasta käyttötalousbudjetistaan.

Valmistelija	Kirjasto- ja kulttuurijohtaja Tanja Kairimo puh. 044 778 0661, sähköposti: etunimi.sukunimi(a)asikkala.fi
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Kettunen Matti
Päätösehdotus	Lautakunta merkitsee tiedoksi Asikkalan liittymisen kolmen kunnan yhteishankkeeseen.
Päätös	